

ESR 2018

24.9.2018

Kuvaus uudesta toimintamallista

1. Tausta ja tavoite

Digitalisaatio, automaatio ja uudenlainen ajoneuvotekniikka ovat jo muuttaneet ja tulevat muuttamaan yhä enemmän sekä autoa että autoilua ja liikennettä. Tämä murros aiheuttaa suuria haasteita koko ketjuun aina auton myynti- ja huoltopalveluista katsastukseen ja lainsäädäntöön. Myös koulutuksen tarjoajat kohtaavat murroksessa uusia haasteita, sillä kasvaneeseen osaamistarpeeseen on pystyttävä vastaamaan yhä vähäisemmin resurssein.

Suomen Autoteknillinen liitto ry (SATL) on vuonna 2018 tehnyt ESR-hankkeena Lapin alueelle suunnatun selvityksen, jossa on tarkennettu alan osaamistarpeen murrosta sekä verkko-opiskelun mahdollisuuksia alan ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Selvitys osoitti, että alalla tarvitaan kustannustehokkaampia ratkaisuja osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Ala tarvitsee myös koulutukselta nopeampaa reagointia osaamistarpeen muutokseen.

Kehityshankkeen esiselvityksen tekemiseksi Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on päättänyt myöntää Suomen Autoteknillinen Liitto ry:lle EU:n Euroopan sosiaalirahaston tukea. Se on myönnetty Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 Suomen rakennerahasto-ohjelmasta. Hanke alkoi 1.1.2018 ja päättyy 30.9.2018.

2. Nykyinen tilanne

Nykyisellään autoalan jatko- ja täydennys- sekä erikoistumiskoulutus on hajautunut eri toimijoiden kesken, joita ovat mm. oppilaitokset, koulutusyritykset ja -laitokset sekä autojen, varaosien ja korjaamolaitteiden maahantuojat. Kouluttajatahot eivät pidä kovinkaan paljon toisiinsa yhteyttä, eivätkä muutenkaan tee laajamittaista yhteistyötä.

Jatko- ja erikoistumiskoulutus on yleensä hoidettu työntäjän kautta. Automaahantuojien koulutukset on rajattu vain merkkiorganisaation käyttöön. Omatoimisesti kouluttautuva jou-tuu hakemaan tarvitsemansa koulutuksen eri kanavia pitkin.

Erilaisten määräystenmukaisten pätevyyskoulutusten suorittaminen tapahtuu suurissa asutuskeskuksissa, mikä tarkoittaa ylimääräisiä kuluja

Koulutusyritykset ovat sijoittuneet suurimmaksi osaksi pääkaupunkiseudulle ja oppilaitoksiakin on vain suurimmissa kaupungeissa. Pitkät etäisyydet tarkoittavat korkeita matka- ja majoituskustannuksia, ja aiheuttavat työpaikalla ajanhallinnan ongelmia.

Tutkintoon johtavat koulutukset ovat usein opetussuunnitelmiltaan liian jäykkiä, jotta jatkokoulutusta olisi helppo suorittaa työn ohessa.

3. Uusi toimintamalli

Uuden toimintamallin tarkoituksena on lähentää ja saattaa yhteen autoalan jälkimarkkinoinnin jatko- ja täydennys- sekä erikoistumiskoulutuksen eri toimijoiden tarjontaa. Näin autoalalla työskentelevät ja myös pienyrittäjät ja omatoimisesti kouluttautuvat pääsevät helpommin tutustumaan koulutustarjonnan valikoimaan sekä myös valitsemaan ja hankkimaan itselleen sopivaa koulutusta. Tähän toimintamalliin kuuluu luonnollisesti myös yhteistyön kehittäminen eri tahojen, kuten työntekijöiden, yritysten, maahantuojien, kouluttajien ja viranomaisten kesken. Pyrkimyksenä on vuoropuhelun herättäminen nopeammaksi ja sujuvamaksi.

Myös erilaisten pätevyysien ja sertifikaattien päivittämiseen tarvitaan joustavampia keinoja. Verkkokoulutus on siihen soveltuva joustava ratkaisu. Pätevyysien suorittamisen ja ylläpitämisen pitäisi tukea tehokasta työntekoa.

Keskitetysti tarjolla olevat verkkokoulutukset vähentävät myös matkustamisen tarvetta. Verkko-opiskelijan ei tarvitse lähteä toiselle paikkakunnalle kouluttautumaan ja koulutuksen voi suorittaa myös lyhyempinä osakokonaisuuksina, jolloin työpaikan ajankäyttöä voidaan säädellä paremmin. Säästöä tapahtuu siis sekä rahallisesti että ajallisesti.

Myös opiskelunsa loppuvaiheessa työllistyneiden henkilöiden kesken jääneiden opintojen loppuun vieminen esimerkiksi etäopiskeluna voisi olla joustavampaa. Näin työssä oleva ammattilainen saisi paremmat mahdollisuudet edetä urallaan.

Työn ohella tapahtuvan täydennys- tai erikoistumiskoulutuksen suorittaminen on suhteellisen jäykkä prosessi. Tämän uuden toimintamallin ajatuksena on helpottaa opiskelua työn aikana ja myös tukea alan vaihtajia siirtymisessä autoalalle. Joustavuuden lisääminen tutkintorakenteisiin helpottaisi tutkintojen suorittamista. Tähän toki tarvitaan viranomaisten ja oppilaitosten myötävaikutusta. Opiskelun olisi myös vastattava todelliseen tarpeeseen ja ydinosaamiseen, niin ettei opiskeluaikaa käytetä laajoihin alaa sivuavien aiheiden läpikäymiseen.

Toimintamallin tarkoitus on näillä toimenpiteillä lisätä alan henkilöstön tuottavuutta, motivaatiota, työhyvinvointia ja näin myös työssä jaksamista ja työssä pysymistä. Näin myötävaikutetaan myös yritysten elinvoimaisuuteen: tuottavuuteen, kasvuun ja kehittymiseen, eli työllistämiskykyyn myös tulevaisuudessa.